

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง “การพัฒนาสารสนเทศสำหรับการจัดการงบประมาณโครงการโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่” ผู้ค้นคว้าได้ศึกษาขึ้นพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- 2.1 ระบบสารสนเทศ
- 2.2 การบริหารงบประมาณ
- 2.3 กระบวนเสนอโครงการ โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย
- 2.4 ลักษณะสารสนเทศที่ดี
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ (Information System หรือ IS) เป็นระบบที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาประมวลผล วิเคราะห์ เพื่อสร้างสารสนเทศสำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน และนำเสนอสารสนเทศให้กับผู้ที่ต้องการซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับสารสนเทศ รวมทั้งการจัดเก็บบันทึกข้อมูลที่นำเข้ามาสู่ระบบไว้เพื่อการใช้งานในอนาคต การดำเนินงานของระบบสารสนเทศจะเป็นไปตามหลักของระบบ โดยมีข้อมูลเป็นสิ่งที่นำเข้า เพื่อผลิตสารสนเทศเป็นสิ่งส่งออกไปให้ผู้

2.2 การบริหารงบประมาณ

Thomas D.Lynch (อ้างใน ไพรัช ตระการศิรินนท์, 2544 : 2) กล่าวว่า “งบประมาณ” คือ งบประมาณเป็นแผนที่จัดให้โครงการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นมีการประมาณทรัพยากรที่มีค่าและต้องการที่จะนำมาใช้ และมีการเปรียบเทียบการกระทำในอดีต และความต้องการที่จะทำในอนาคต

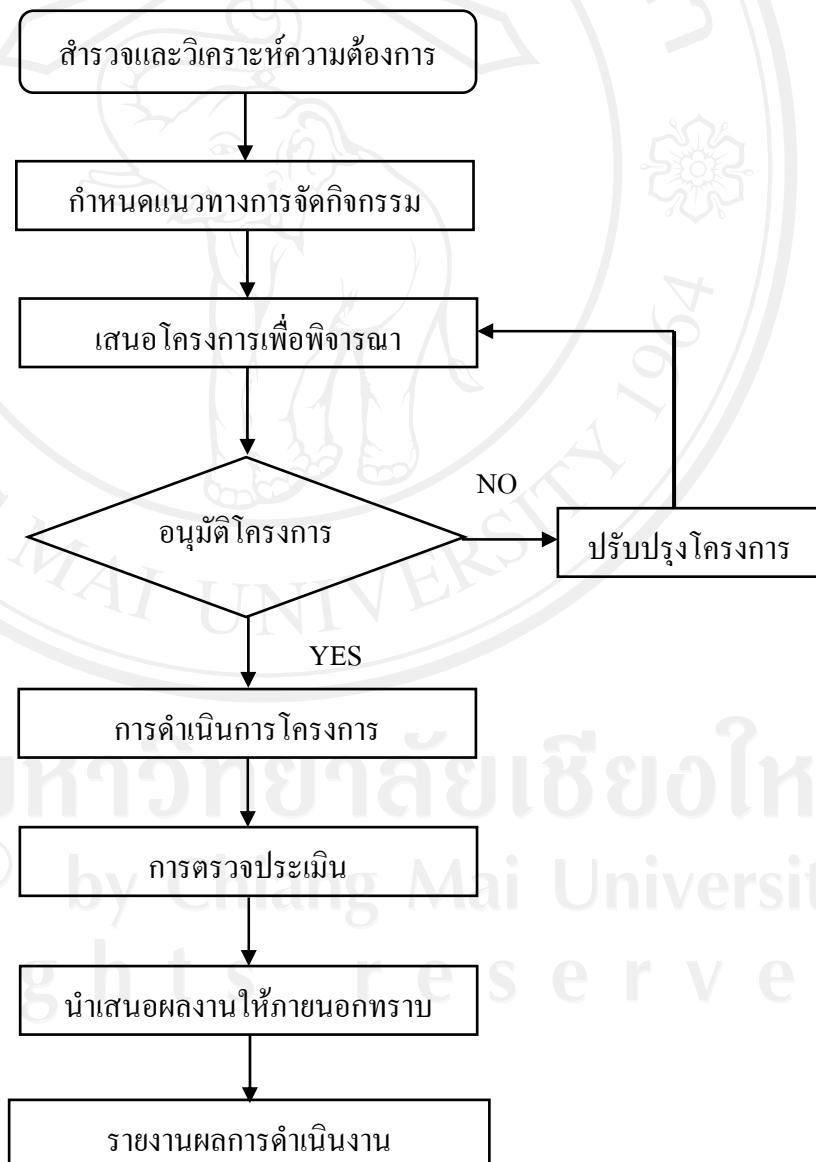
Frank P Sherwood (อ้างใน สิทธิเดช ศรีสุวรรณดี, 2545 : 6) กล่าวว่า “งบประมาณ” คือ แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกมาในรูปตัวเงิน แสดงโดยการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการคาดประมาณการให้บริการ กิจกรรม โครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุตามแผนเบ็ดเสร็จย่อประกอบด้วย การกระทำ 3 ขั้นตอน

1. การจัดเตรียมงบประมาณ (Budget Preparation)

2. การอนุมัติงบประมาณ (Budget Approval)
3. การบริหารงบประมาณ (Budget Execution)

กล่าวโดยสรุป จากความหมายของงบประมาณที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่างบประมาณมีลักษณะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของหน่วยงานที่เป็นเอกสารแสดงถึงความต้องการของรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะแผนทางการเงินและโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ โดยที่หน่วยงานได้สัญญาต่อสภาและประชาชนที่จะใช้เงินภายใต้เงื่อนไขที่ตกลงกัน

2.3 กระบวนการเสนอโครงการ โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย

รูป 2.1 กระบวนการเสนอโครงการ โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย

รายละเอียดของแนวทางปฏิบัติสำหรับการเสนอโครงการ

1. ประชุมคณะกรรมการเพื่อสร้างความตระหนัก
2. แต่งตั้งทีมงานเพื่อสำรวจความต้องการ
3. กำหนดโครงสร้างองค์กร ทีมงานรับผิดชอบให้กำหนดโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และความเหมาะสม พร้อมทั้งแต่งตั้งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานให้มีความเหมาะสมโดยมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลต่อไปนี้
  - ผู้จัดการ/ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ
  - หัวหน้างานกิจกรรมนักศึกษา
  - หัวหน้างานกิจกรรมวิชาการ
  - หัวหน้ากิจกรรมประจำสาขา
  - หัวหน้าสาขา
4. ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนงาน โครงการ เขียนโครงการ ตามนโยบายที่โรงเรียนกำหนดแล้วนำเสนอเพื่อขอพิจารณาอนุมัติจากผู้บริหาร (ในกรณีไม่อนุมัติ) ให้ปรับปรุงโครงการใหม่ให้ สอดคล้องกับแนวนโยบายและข้อเสนอแนะของผู้บริหารแล้วเสนอโครงการเพื่อพิจารณาใหม่อีกครั้ง การเสนอโครงการให้เสนอตามลำดับงานต่อไปนี้
  - หัวหน้าสาขา
  - หัวหน้าคณะ
  - รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
  - รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา
  - เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน เลขานุการผู้อำนวยการ
  - เจ้าหน้าที่บัญชี/การเงิน
  - ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ
5. กำหนดปฏิทินการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ
6. ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติ ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการในทุกระยะของการดำเนินการ
7. สรุปผลการดำเนินงานของโครงการเป็นระบบสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน สังคม โดยการจัดการความรู้

ทั้งนี้การจัดการงบประมาณโครงการสำหรับโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชียแบ่งหมวดค่าใช้จ่ายของโครงการ ตามประเภทของงบประมาณของแต่ละฝ่ายที่มีการจัดการโครงการ ซึ่งประกอบด้วย งบด้านกิจกรรมวิชาการ งบประมาณฝ่ายกิจการพิเศษ และงบประมาณฝ่ายกิจการนักศึกษา

2.4 ลักษณะสารสนเทศที่ดี

นิตยา เจริญประเสริฐ (2543) นำเสนอว่า สารสนเทศที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ความเป็นส่วนบุคคล คุณค่าและประโยชน์ของสารสนเทศเป็นสิ่งที่ขึ้นกับบุคคล กล่าวคือสารสนเทศสำหรับคนคนหนึ่งอาจไม่ใช่สารสนเทศสำหรับอีกคนหนึ่งได้ เช่น ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ลงทุนในตลาด แต่จะ
ไม่มีความหมายอะไรกับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้สนใจการซื้อขายหุ้น

2) ความสัมพันธ์กัน สารสนเทศจะต้องมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เช่น ถ้าผู้จัดการโรงแรมกำลังศึกษาว่าทำไมเครื่องจักรถึงเสียบ่อย ข้อมูลของจำนวนที่เครื่องจักรผลิตได้ก็อาจไม่มีความหมายเท่ากับข้อมูลของเวลาที่เครื่องจักรเสีย หรือ Specification ของเครื่องจักรนั้น

3) ความทันสมัยหรือทันต่อเหตุการณ์ สารสนเทศจะต้องมีการนำเสนอในเวลาที่เหมาะสม และคนที่เหมาะสมหรือคนที่ใช้สารสนเทศนั้น เช่น ตัวผู้ซื้อหุ้นต้องตัดสินใจว่าจะซื้อหุ้นใดในวันนี้ แต่กลับได้รับข้อมูลราคาหุ้นหลังเวลาซื้อ/ขายหุ้น สารสนเทศนั้นก็ไม่มีประโยชน์ในแง่ของเวลาที่จะนำไปใช้ในขณะที่ต้องการ

4) ความถูกต้อง สารสนเทศที่ดีจะต้องไม่มีข้อผิดพลาด เพราะหากนำสารสนเทศที่มีข้อผิดพลาดไปใช้ก็อาจทำให้การตัดสินใจไม่ถูกต้องก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรได้อย่างไรก็ตามความถูกต้องนี้จะมีค่าสำคัญเพียงใดขึ้นอยู่กับความสำคัญของการตัดสินใจหากเป็นการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับความเป็นความตายของมนุษย์ เช่น โครงการอวกาศของยานนาซ่า หรือการผ่าตัดคนไข้ สารสนเทศจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำอย่างมาก

5) รูปแบบที่ถูกต้อง รูปแบบของสารสนเทศที่ดี คือรูปแบบที่ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที โดยไม่ต้องนำไปประมวลผลใดๆ อีก เช่น หากผู้จัดการต้องการทราบยอดขายแต่ละชนิดของสินค้าในช่วงหนึ่งเดือนที่ผ่านมา รูปแบบของสารสนเทศที่นำเสนอก็ควรเป็นยอดสรุปการขายของเดือนที่ผ่านมา โดยแยกเป็นสินค้าชนิดต่างๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบตารางข้อมูลหรือกราฟก็ได้

6) ความสมบูรณ์ สารสนเทศจะมีความสมบูรณ์หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้สามารถนำสารสนเทศที่มีอยู่นั้นไปช่วยในการตัดสินใจได้หรือไม่แต่ในความเป็นจริงนั้น สารสนเทศส่วนใหญ่ไม่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด โดยเฉพาะเมื่อต้องตัดสินใจในสถานการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นเป็นประจำ (Non-routine) เช่น การตัดสินใจผลิตสินค้าหรือบริการใหม่ๆ การนำบริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์และ ฯลฯ บ่อยครั้งที่ผู้บริหารต้องตัดสินใจโดยใช้สารสนเทศที่มีอยู่ควบคู่ไปกับความรู้สึกส่วนตัวหรือ

การตัดสินใจส่วนตัวที่มาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา ดังนั้นความสมบูรณ์ของสารสนเทศอาจทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น

7) การเข้าถึงสารสนเทศ สารสนเทศจะไม่มีประโยชน์ใดๆ หากไม่สามารถเรียกมาใช้ได้ในรูปแบบที่ต้องการ อย่างไรก็ตามความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศนั้นมีทั้งแง่บวกและแง่ลบแง่บวกคือทำให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และแง่ลบคือสารสนเทศอาจตกไปอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นที่ไม่หวังดี คือการมีสารสนเทศมากเกินไปของผู้บริหารทำให้การตัดสินใจล่าช้าหรือผิดพลาดได้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุทัศน์ ภูณา (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณสำหรับงานนโยบายและแผนคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยจัดทำโปรแกรมสำหรับการบันทึก การสรุปข้อมูลการใช้งบประมาณเบิกจ่ายจริง ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบนี้คือโปรแกรม ไมโครซอฟท์วิซิวลสตูดิโอ คอทเน็ตในการออกแบบและพัฒนาส่วนติดต่อผู้ใช้งานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้การดำเนินงานในหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้จากการประเมินผลการใช้ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมานี้พบว่าระบบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงาน แสดงข้อมูลได้รวดเร็ว อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานเจ้าหน้าที่นโยบายและแผน นอกจากนี้ยังให้สารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจกับผู้บริหารได้เป็นอย่างดี

วัลลภ แซ่ชิว (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ระบบงบประมาณของการประปานครหลวง (Budget Information Sub-System of Metropolitan Waterworks Authority) โดยจัดทำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นตัวเงินให้กับหน่วยงานต่างๆ ของการประปานครหลวง เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรธุรกิจที่ตั้งไว้ โดยได้ทำเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ การจัดทำแผนงบประมาณเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน อีกส่วนหนึ่งคือการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนงบประมาณ โดยนำคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ในการดำเนินงานสืบค้นข้อมูล สอบถามยอดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายของแต่ละหน่วยงานในการประปานครหลวง ซึ่งทางกองควบคุมงบประมาณ การประปานครหลวง ต้องการให้โครงการนี้สามารถที่จะทำงานได้ต่อดังนี้

- การบันทึกการจัดตั้งงบประมาณประจำปีและการจัดสรรงบประมาณ
- การบันทึกรายการ หักเงิน โอนเงิน และการเบิกพัสดุ
- การสอบถามยอดเงินคงเหลือในแต่ละบัญชีของแต่ละหน่วยงาน

- รายงานสรุปผล

สำหรับโครงการนี้วัลลภ ได้ชี้ให้เห็นว่า ทว่าการประปานครหลวงต้องการความง่ายและความสะดวกต่อผู้ใช้สามารถลดเวลาในการทำงาน อีกทั้งยังสามารถสอบถามข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและออกแบบฐานข้อมูล ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในโอกาสต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved